

Rundskriv

Til: Fylkesmenn Rundskriv:05/10
Fylkeskommuner Dato: 19.11.2009
Kommuner Saksnr. : 09-00046

STATSBUDSJETTET 2010 – KAP. 822, POST 60

TILSKUDD TIL OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE OG NORSKOPPLÆRING FOR ASYLSØKERE I MOTTAK

1. Innledning

Dette rundskrivet fastsetter retningslinjer for tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven. I 2010 består tilskuddet av et per capitatilskudd, et resultattilskudd og et grunntilskudd. Dette tilskuddet gjelder personer som har rett og plikt eller bare rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og som har fått første oppholds- og arbeidstillatelse etter 1. september 2005.

Rundskrivet gir også retningslinjer for overgangsordningen. De som har fått oppholds- eller arbeidstillatelse før 1. september 2005, vil kunne få norskopplæring etter en overgangsordning som er lik den tilskuddordningen som gjaldt før 1. september 2005. Overgangsordningen vil vare i fem år regnet fra 1. september 2005. Overgangsordningen opphører 1. september 2010, og det vil ikke bli betalt ut tilskudd for undervisning etter denne ordningen etter den datoen. IMDi skal bidra med informasjon om utfasingen av ordningen slik at flest mulig i målgruppen bruker mulighetene til å få den opplæringen de har behov for før ordningen opphører. Kommunene må også bidra med informasjon til målgruppen.

Rundskrivet gjelder også tilskudd til norskopplæring for asylsøkere i mottak.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har det overordnede ansvaret for forvaltningen av tilskuddet. Fylkesmennene har på vegne av IMDi ansvar for tilskuddsforvaltningen på regionalt nivå. Fylkesmennene behandler søknader fra kommunene, utbetaler tilskudd og svarer på spørsmål.

2. Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven

Målet med tilskuddsordningen er å bidra til at kommunene oppfyller sin plikt etter introduksjonsloven og tilbyr voksne innvandrere med rett og plikt eller bare rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap denne opplæringen, slik at de lærer tilstrekkelig norsk i løpet av de første fem årene i landet til å fungere i yrkes- og samfunnslivet. Kommunene skal organisere opplæringen i henhold til de målsettinger, krav og retningslinjer som er fastsatt i introduksjonsloven med forskrifter.

Tilskuddsordningen skal fremme effektivitet, gjennomstrømning og resultater i opplæringen. Kommunene står friere med hensyn til bruk av midlene enn ved tidligere tilskuddsordning (overgangsordningen), og har mulighet til å beholde et eventuelt overskudd hvis de effektiviserer opplæringen gjennom hensiktsmessig organisering og god kvalitet. Dersom kommunene gjennomfører opplæringen i henhold til introduksjonsloven til en lavere kostnad enn mottatt tilskudd, beholdes tilskuddet uavkortet.

2.1. Per capitatilskudd

2.1.1 Målgruppe

Målgruppen er personer som omfattes av rett og plikt (16-55 år) eller bare rett (55-67 år) til opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til § 17 i introduksjonsloven og som har fått første oppholds- og arbeidstillatelse etter 1. september 2005.

2.1.2 Tildelingskriterier

Kommunen vil motta et tilskudd per person i målgruppen for rett og plikt eller bare rett til opplæring som har fått oppholds- eller arbeidstillatelse etter 1. september 2005. Tilskuddet vil bli fordelt over fem år for de som kom inn i ordningen før 2010. For de som kommer inn i ordningen i 2010, vil tilskuddet bli utbetalt over tre år. Satsene for 2010 er:

Tilskuddsår	Lav sats 5 år	Høy sats 5 år	Lav sats 3 år	Høy sats 3 år
År 1	(9 000)	(24 400)	10 400	27 000
År 2	13 200	34 200	18 200	48 500
År 3	11 100	30 000	11 700	31 900
År 4	3 500	9 400		
År 5	3 500	9 400		
Sum	40 300	107 400	40 300	107 400

Tilskuddet har to satser, en høy sats for personer fra Afrika, Asia, Oseania (unntatt Australia og New Zealand), Øst-Europa, Sør-Amerika og Mellom-Amerika. Lav sats gjelder personer fra Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

2.1.3 Søknad om tilskudd

År 1

For personer som bosettes eller bosetter seg i en kommune for første gang, må kommunen søke Fylkesmannen om tilskudd. Det samme gjelder for personer i asylmottak som vil utløse tilskudd fra det tidspunkt personen innvilges en oppholdstillatelse som gjør at personen får rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. (For tilskudd til norskopplæring for asylsøkere i mottak, se pkt. 5).

Kommunen søker tilskuddet gjennom Nasjonalt Introduksjonsregister (NIR), se "Veiledning for tilskuddsadministrasjon i NIR". Dersom kommunen mener å ha krav på tilskudd for personer som ikke er registrert i NIR, kan kommunen sende korrigeringskrav for tilskuddsberettigede personer til Fylkesmannen ved å benytte et eget korrigeringsskjema. Skjemaet fås foreløpig ved henvendelse til Fylkesmannen, men vil etter hvert bli lagt inn i NIR.

Søknad skal sendes Fylkesmannen etterskuddsvis etter endt kvartal. Søknadsfrister er 15. januar, 15. april, 15. juli og 15. oktober. Tilskudd det søkes om etter 15. oktober, kan en ikke regne med utbetales før året etter.

Tilskudd for år 2-5

Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for år 2-5, vil omfatte personer som tidligere har utløst per capitatilskudd etter 1. september 2005. Søknaden må også omfatte dem som førstegangsboettes fra asylmottak i år 2 eller senere.

Kommunen søker tilskuddet gjennom NIR, se "Veiledning for tilskuddsadministrasjon i NIR". Dersom kommunen mener å ha krav på tilskudd for personer som ikke er registrert i NIR, kan kommunen sende korrigeringskrav til Fylkesmannen ved å benytte et eget korrigeringsskjema. Skjemaet fås ved henvendelse til Fylkesmannen.

Oversikt over hvem som utløser tilskuddet i hver enkelt kommune foreligger i NIR den 1.januar. Frist for å søke tilskudd for år 2 – 5 er den 15. januar.

2.1.4 Utbetaling av tilskudd

Fylkesmannen godkjenner kommunens søknad i NIR, se "Veiledning for tilskuddsadministrasjon i NIR". Søknad om tilskudd må godkjennes innen 1 måned etter søknadsfristens utløp.

- Tilskudd for år 1 utbetales i sin helhet uavhengig av når på året den enkelte faller inn i målgruppen.
- For år 2 til 5 vil tilskuddet for hele tilskuddsåret bli utbetalt til den kommunen hvor den enkelte er registrert bosatt per 1. januar i henhold til opplysninger i NIR. NIR henter oppdatert informasjon om bostedsadresse fra Det sentrale folkeregisteret. Tilskuddet utbetales i 2 terminer basert på registrering pr. 1. januar, slik at halve tilskuddet utbetales henholdsvis innen 1.mars og 1.september.

Kommunene skal motta et tilskuddsbrev fra Fylkesmannen tilknyttet hver utbetaling. Tilskuddsbrevet skal inkludere en liste fra NIR der det fremkommer hvilke personer Fylkesmannen har innvilget, utbetalt og avslått tilskudd for.

2.1.5 Deling av tilskudd mellom kommuner ved flytting, tilskudd ved utreise fra landet og gjeninnvandring til landet mv

Har en person flyttet til en annen kommune, er hovedregelen at det ikke er nødvendig å melde fra om dette. Flyttingen vil fremkomme i NIR dersom det er meldt flytting til Folkeregisteret.

Ved flytting mellom kommuner gjelder følgende firedelte ordning for deling av tilskuddet i flytteåret:

Flytting i tiden	Andel av per capitatilskuddet i flytteåret	
	Fraflyttings-kommunen	Tilflyttings-kommunen
01.01. – 31.03	1/8	7/8
01.04. – 30.06.	3/8	5/8
01.07. – 30.09	5/8	3/8
01.10. – 31.12	7/8	1/8

Opplysningene i NIR vil være basert på opplysninger i Folkeregisteret, som opererer med både flyttedato og registreringsdato. Det kan derfor forekomme at en person har flyttet før årsskiftet, mens flyttingen først vil bli registrert året etter. Dersom flyttingen gjør at tilskuddet som skulle vært utbetalt til tilflyttingskommunen er utbetalt fraflyttingskommunen, må de berørte kommuner foreta et økonomisk oppgjør seg imellom. Det samme gjelder dersom tilskudd som skulle være utbetalt til bosettingskommunen, er blitt utbetalt til vertskommunen for asylmottaket. Eventuelt vil Fylkesmannen kunne opplyse om hvilken kommune som har mottatt tilskuddet. I de tilfeller der det er klart at flyttingen skjedde før årsskiftet, skal fraflyttingskommunen overføre hele tilskuddet for 2009 til tilflyttingskommunen.

At den enkelte har sendt melding til Folkeregisteret vil derfor være en viktig forutsetning for at tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for en person blir utbetalt til riktig kommune. Det vil være den kommunen hvor personen er registrert bosatt i henhold til Folkeregisteret som har ansvar for å tilby opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og som derfor vil få utbetalt tilskuddet.

2.1.6.1 Unntak fra ovennevnte regel om firedeling

Dersom en person først utløser år-1 tilskudd i annet halvår og flytter videre til en ny kommune innen årsskiftet, skal de to kommunene dele år-1 tilskuddet til norskopplæring likt mellom seg.

2.1.6.2 Utreise fra landet

Dersom en person som omfattes av per capitatilskuddet flytter ut fra landet, skal kommunen beholde tilskuddet uavkortet det året personen forlater landet. Dersom samme person senere gjeninnvandrer til Norge, vil tilskuddsordningen igjen bli gjort gjeldende, forutsatt at det er gått mindre enn fem år siden personen ble omfattet av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og at vedkommende fortsatt tilhører personkretsen. Reglene gjelder uavhengig av hvilket land personen reiser til.

2.1.6.3 Tilskudd ved dødsfall

Når en person dør, får kommunen beholde hele tilskuddet for dødsåret.

2.1.6.4 Tvister om deling av tilskudd

Dersom det oppstår tvister om deling av tilskudd ved flytting mellom kommunene, skal dette avgjøres av Fylkesmannen.

2.1.8 Rapportering

Kommunene skal rapportere gjennomført opplæring ved å registrere antall undervisningstimer på elevene i NIR og gjennom samlerapporter i Grunnskolens informasjonssystem (GSI). Kommunene skal ikke rapportere særskilt om bruken av de tildelte midlene. Kommunens utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap vil bli kartlagt av Beregningsutvalget i tillegg til kartlegging av kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag.

2.2 Resultattilskudd

2.2.1 Målgruppe

Tilskuddet omfatter bare innvandrere som har rett og plikt eller bare rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Personer som omfattes av overgangsordningen eller bare plikt til opplæring, uten rett til gratis opplæring, omfattes ikke av ordningen.

For resultattilskudd for personer omfattet av ordningen med norskopplæring for asylsøkere i mottak, se punkt 5.4.

2.2.2 Tildelingskriterier

I 2010 vil tilskuddet være på 5500 kroner per beståtte muntlig og skriftlig del av Norskprøve 2 og 3. Dette innebærer at resultattilskuddet vil kunne variere fra 5500 til 22000 per person, avhengig av hvor mange prøver den enkelte går opp til og består.

2.2.3 Søknad om og utbetaling av resultattilskudd

Kommunen søker tilskuddet gjennom NIR, se "Veiledning for tilskuddsadministrasjon i NIR". Tilskuddet søkes etter at det har vært avholdt Norskprøve 2 eller 3, og de beståtte prøvene er registrert i NIR.

NIR får automatisk overført opplysninger fra Norsk språktest om personer som har bestått Norskprøve 2 eller 3.

Tilskudd som det søkes om etter 15. oktober, kan en ikke regne med kommer til utbetaling før året etter. Hvis resultatene fra den siste prøve i kalenderåret kunngjøres etter denne datoen, vil kommunene få resultattilskudd neste kalenderår for de kandidatene som har bestått.

Resultattilskuddet utbetales til den kommunen der vedkommende er bosatt når han/hun går opp til avsluttende prøve.

2.3 Grunntilskudd

2.3.1 Målgruppe

Målgruppen for grunntilskuddet i 2010 er kommuner som per 15. januar 2010 har mellom 1 og 150 personer i personkretsen for rett og plikt eller rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven.

2.3.2 Tildelingskriterier

I statsbudsjettet for 2010 er det foreslått en utbetaling i to satser. Lav sats, om lag 155 000 kr, utbetales til kommuner med 1-3 personer i målgruppen registrert i NIR 15. januar 2010. Høy sats, om lag 400 000 kr, utbetales til kommuner med 4-150 personer i målgruppen registrert i NIR 15. jan. 2010.

2.3.3 Søknad om og utbetaling av tilskudd

Kommunene trenger ikke å søke om grunntilskudd. Grunntilskudd vil bli tildelt alle kommuner som per 15. januar 2010 har mellom 1 og 150 personer i personkretsen registrert i NIR.

3. Overgangsordningen

3.1 Formålet

Formålet med overgangsordningen er å bidra til at kommunene tilbyr norskopplæring til voksne innvandrere som ikke omfattes av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til introduksjonsloven. I overgangsordningen er tilskuddet per gjennomførte undervisningstime 437

kroner og tilskudd per deltakertime er 26 kroner. Overgangsordningen er en fortsettelse av den gamle tilskuddsordningen som var aktivitetsbasert. Ved innføringen av introduksjonsloven 1. september 2005, ble det også bestemt at det kunne gis tilskudd til undervisning av målgruppen etter overgangsordningen i fem år. Overgangsordningen opphører 1. september 2010, og det vil ikke bli betalt ut tilskudd for undervisning etter denne ordningen etter den dato.

3.2 Målgruppen

Målgruppen omfatter personer over 16 år som fikk oppholds- og arbeidstillatelse før 1. september 2005, som ikke tidligere har tatt ut den norskopplæringen som regelverket åpner for, og som ikke mestrer norsk.

Overgangsordningen omfatter:

- flyktninger (personer med asyl og personer som er vernet mot forfølgelse etter utlendingsloven § 15) og deres familiegjenforente
- personer med opphold på humanitært grunnlag og deres familiegjenforente
- personer som har fått arbeidstillatelse på grunnlag av et arbeidstilbud **før 1. januar 2003** og deres familiemedlemmer
- norske borgere
- familiegjenforente til norske og nordiske borgere
- asylsøkere i ordinære mottak i alderen 16-18 år uavhengig av når de kom til landet

Overgangsordningen omfatter ikke

- personer som er i landet på EØS-/EFTA-vilkår
- nordiske borgere
- personer som har fått arbeidstillatelse på grunnlag av et arbeidstilbud **etter 1. januar 2003** og deres familiemedlemmer
- personer som arbeider ved utenlandske ambassader og konsulater (inkludert familiemedlemmer)
- personer som er her på midlertidig oppdrag og har utenlandsk arbeidsgiver (inkludert familiemedlemmer)
- au pairer
- utdanningsøkende

3.3 Tildelingskriterier

Deltakere som har en utdanning fra hjemlandet som tilsvarer norsk grunnskole eller mer, kan få inntil 850 timer opplæring. Deltakere som har liten eller ingen utdanning fra før, kan få inntil 3000 timer opplæring. Det gjøres oppmerksom på at det er deltakernes opplæringsbehov med vekt på tidligere utdanning som skal legges til grunn for fastsetting av timetall. Også når deltakerne har et annet alfabet enn det latinske, skal opplæringen tilrettelegges og tilpasses deres behov innenfor rammen av 850 timer, når deres tidligere opplæring tilsvarer norsk grunnskole eller mer.

Deltakere som når det fastsatte nivået før de har nyttet 500 timer, skal få anledning til å fortsette undervisningen til de har tatt ut 500 timer.

Ordningen er en videreføring av tilskuddsordningen som gjaldt før 1. september 2005, og det innebærer at det vil bli utbetalt tilskudd per undervisningstime og per deltaker per time. Antall undervisningstimer og deltakertimer det skal gis tilskudd for, fastsettes av Fylkesmannen.

3.4 Opplæringens innhold og organisering

Fylkesmannen godkjenner gruppesammensetning og undervisningstimer som danner grunnlaget for statstilskuddet (jf. pkt. 3.6). Fylkesmannen må balansere hensynet til at opplæringen skal organiseres slik at den gir læringsutbytte og er kostnadseffektiv, med at undervisningen skal tilpasses kursdeltakernes forutsetninger og behov.

IMDi har pålagt Fylkesmannen å gjennomføre rimelighetskontroll i forbindelse med søknadsbehandlingen. Dersom det i en kommune i gjennomsnitt er svært få deltakere per gruppe, må kommunen kunne begrunne gruppesammensetningen med geografiske og kommunikasjonsmessige forhold eller spesielle behov hos deltakerne. Fylkesmannen kan be kommunene om å utrede muligheten for inter-kommunalt samarbeid om opplæringen i norsk og samfunnskunnskap.

IMDi vil ikke fastsette absolutte grenser for undervisningstimetall per uke. Det har vært påpekt at denne opplæringen er preget av lite intensive opplæringsløp, og det kan tale for at undervisningstimetallet bør økes. På den annen side er det en grense for hvor mye opplæring den enkelte kan nyttiggjøre seg. Uansett omfang må opplæringen organiseres slik at den gir et godt læringsutbytte. Kommunene må regne med at dersom det gjennomsnittlige timetallet per gruppe er høyt, må en kunne begrunne at timetallet ivaretar deltakernes behov, at timetallet brukes i henhold til målsettingen for opplæringen og gir ferdigheter i norsk som samsvarer med ressursbruken.

Fylkesmannen godkjenner en ramme for statstilskudd til den enkelte kommune. Innenfor denne rammen kan kommunene velge hvordan de vil organisere opplæringen slik at de når læreplanens mål. Opplæringen skal basere seg på Læreplanen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Denne finnes på VOX' hjemmesider www.vox.no.

3.5 Kommunenes ansvar

Kommunene har ansvaret for at voksne innvandrere får et opplæringstilbud så snart som mulig etter de har fått oppholdstillatelse, og senest tre måneder etter at de har fremmet søknad. Det forutsettes at deltakere i norskopplæring som finansieres av statstilskuddet, skal få gratis opplæring, lærebøker og læremidler.

3.6. Søknad om tilskudd

Kommunenes søknad om tilskudd om norskopplæring for personer i overgangsordningen knyttes opp mot rapportering gjennom GSI i uke 2 og 34. Disse to rapportene skal bare omfatte personer i overgangsordningen.

Denne informasjonen overføres elektronisk til søknadsskjemaet, som kommunene skal sende til Fylkesmannen undertegnet av rådmannen i kommunen eller en som er bemyndiget til det.

Fylkesmannen skal vurdere om gjennomsnittlig gruppestørrelse og ukentlig timetall virker rimelig. Fylkesmannen kan innhente supplerende opplysninger. Kommunene vil motta et tilskuddsbrev fra Fylkesmannen om godkjent undervisningstimetall og deltakertimer. Når elever på overgangsordningen utgjør en liten del av hele gruppen som undervises, er en avkorting av beløpet på sin plass fordi andre tilskuddsordninger står for hovedfinansieringen av opplæringen. Innenfor denne rammen kan kommunene organisere norskopplæringen i det kommende året.

Endringer i deltakertallet i løpet av året eller andre forhold som vil påvirke antall undervisningstimer kommunene vil kreve tilskudd for, må tas opp skriftlig med Fylkesmannen før opplæringen settes i gang. Søknaden vil bli besvart av

Fylkesmannen med et revidert tilskuddsbrev. Det vil ikke kunne utbetales statstilskudd til flere undervisningstimer enn det er gitt tilsagn om i tilskuddsbrev. Endringer i deltakertallet som bare vil påvirke tilskudd per deltakertime, kan rapporteres etterskuddsvis. Det vil dermed kunne utbetales tilskudd til flere deltakertimer, hvis det er dokumentert at deltakertallet er økt.

Søknad om norskopplæring lagt til en privat tilbyder (bl.a. studieforbund og folkehøgskoler) skal fremmes gjennom kommunen. Private tilbydere skal ikke sende søknad direkte til Fylkesmannen. Det forutsettes at opplæringstilbudet ved folkehøgskoler samordnes med andre tilbud i kommunen.

3.7 Utbetaling av statstilskudd

Fylkesmannen vil foreta å konto utbetalinger på grunnlag av det beløp som er meddelt i tilskuddsbrevet. Det skal foretas sluttoppgjør på grunnlag av rapportering i GSI og undertegnet skjema. Hvis det er gjennomført mindre opplæring enn det er gitt godkjenning for, skal kommunene tilbakebetale tilskudd. Tilskuddsbrevet fra Fylkesmannen vil gi kommunene nærmere informasjon om rutiner og tidspunkt for utbetaling.

Statstilskudd til norskopplæring gjennomført av private tilbydere utbetaler Fylkesmannen til kommunen. Kommunen er ansvarlig for å betale den private tilbyderen i henhold til avtale mellom den enkelte private tilbyder og kommunen.

3.8 Rapportering

Kommunene skal årlig rapportere antall deltakere, grupper, undervisningstimer, deltakertimer og lærerårsverk gjennom GSI. I rapport per 1.10. skal en rapportere alle elever som får undervisning etter spor uavhengig av om en får tilskudd etter ny tilskuddsordning eller overgangsordningen.

3.9 Timekortet

NIR vil omfatte dem som omfattes av rett og plikt eller rett til opplæring og som har fått oppholds- og arbeidstillatelse etter 1. september 2005. For øvrige deltakere i opplæringen må gjennomførte timer føres på et timekort, som skal følge deltakeren. Timekortet skal deltakeren legge fram når han/hun begynner på et nytt opplæringssted. Timekortet er lagt ut på www.imdi.no og i NIR. Dette timekortet vil kunne benyttes som dokumentasjon på gjennomført opplæring ved søknad om norsk statsborgerskap. Det skal også gi informasjon til arbeidsgivere om hvor mye norsk-opplæring som er gjennomført. I tillegg skal det gi informasjon om hvor mange flere timer en deltaker har mulighet til å gjennomføre innenfor maksimumsrammene på 850/3000 timer, jfr. bl.a. pkt. 3.10.3.

3.10 Fravær, permisjoner og frafall

Det enkelte undervisningssted må fastsette regler for fravær og permisjon. Formelt sett gjelder ikke bestemmelser om fravær i forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere i overgangsordningens målgruppe, men det er ikke noe i veien for at undervisningsstedene kan legge forskriftens prinsipper til grunn for sine fraværs- og permisjonsregler.

Deltakerne må informeres om regler for fravær og permisjon og hva konsekvensene kan bli hvis en ikke følger reglene.

Opplæringsstedet må for hver time føre oversikt over dem som er tilstede.

3.10.1 Personer som deltar i introduksjonsprogrammet

Personer som deltar i introduksjonsprogrammet, skal trekkes i introduksjonsstønad ved illegitimt fravær. Dersom deltakere i introduksjonsprogrammet har illegitimt fravær fra norskopplæringen, må opplæringsstedet ta dette opp med den rette instansen i kommunen, slik at vedkommende trekkes i introduksjonsstønad. Vi viser her til forskrift om fravær og permisjon ved nyankomne innvandreres deltakelse i introduksjonsordningen.

3.10.2 Deltakere som ikke omfattes av introduksjonsprogrammet

Dersom personer som omfattes av muligheten til å få norskopplæring, men ikke av introduksjonsprogrammet, har hyppige og/eller langvarige fravær, bør undervisningsstedet ta dette opp med den fraværet gjelder. Mye fravær vil gi dårlig progresjon og hemme læringsutbyttet. Det forventes at når en har meldt seg til norskopplæring, må en kunne delta i opplæringen med mindre det oppstår helt spesielle situasjoner.

3.10.3 Fravær og registrering av timer på timekortet

Personer som er borte fra norskopplæringen uten å ha opptrådt i samsvar med regler for fravær som opplæringsstedet har fastsatt, gjennomfører i prinsippet det antall undervisningstimer som skulle ha vært gjennomført under fraværet. Deltakeren får dermed ikke mulighet for å ta igjen timene senere. Personer som opptre i samsvar med regler for fravær fastsatt av undervisningsstedet, kan ta igjen de timene han/hun har vært borte. Disse fraværstimene skal ikke føres på timekortet.

3.10.4 Fravær og utbetaling av statstilskudd

Vi legger til grunn at det kun skal utbetales tilskudd til reelle deltakere, det vil si deltakere som faktisk deltar i opplæringen. Personer med hyppige eller langvarige fravær bør etter nærmere avtale med den det gjelder, strykes av deltakerlisten. Som en norm bør deltakere som har vært borte fra undervisningen uten avtale med undervisningsstedet i mer enn to uker, strykes fra deltakerlisten.

Hvis frafallet blir så stort at det gir grunnlag for å redusere antall grupper og dermed antall tilskuddsberettigede undervisningstimer, må Fylkesmannen få skriftlig beskjed om det.

3.11 Språkpraksis – timeregistrering og beregning av tilskudd

Det forutsettes at kommunene organiserer språkpraksis innenfor rammen av det undervisningstimetall og den stillingsressurs som følger av tilskuddsbrevet fra Fylkesmannen. Det forutsettes at den tid som frigjøres hos norsklæreren når deltakeren er i språkpraksis, nyttes til aktiv oppfølging av deltakeren i praksisperioden. Det er det undervisningstimetall som vedkommende skulle hatt i språkpraksisperioden, som registreres som gjennomførte timer på timekortet. Dersom en deltaker skulle ha gjennomført 20 undervisningstimer per uke i løpet av praksistiden og har et praksistilbud som strekker seg over 30 timer per uke, er det 20 timer som registreres som gjennomførte undervisningstimer.

4. Generelt

4.1 Avsluttende prøver

Det forutsettes at kommunene legger til rette for at norskopplæringen avsluttes med en sentralt gitt prøve, Norskprøve 2 og 3, jfr. Læreplanen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Kandidater som har fulgt organisert opplæring, får gå opp til prøven gratis første gang. Ordningen med gratis avsluttende prøve gjelder bare for dem som omfattes av norskopplæring etter overgangsordningen, norskopplæring for asylsøkere eller rett og plikt eller bare rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Voksne innvandrere som ikke har fulgt organisert undervisning, og som ønsker skriftlig dokumentasjon på sine norskferdigheter, kan gå opp til avsluttende prøve og betale en egenandel. Vox har ansvaret for norskprøvene, mens Folkeuniversitetet/Norsk språktest på oppdrag fra Vox utvikler, kvalitetssikrer og gjennomfører prøvene. Opplæringsstedene vil motta informasjon om prøvesteder og prøvetidspunkt. Nærmere opplysninger kan en få ved å kontakte Studieforbundet Folkeuniversitetet, www.fu.no eller Vox, www.vox.no.

4.2 Sentral annonsering av norskopplæring for voksne innvandrere

Som ledd i arbeidet med å gi bedre informasjon om tilbud om norskopplæring, har IMDi etablert en nettløsning der kommunene kan laste ned informasjon på 16 språk til bruk i brev, plakater eller informasjon på nett, se www.imdi.no/norsk.

5. Norskopplæring for asylsøkere i mottak

Norskopplæring for asylsøkere i mottak ble gjeninnført fra 1. september 2007. Vertskommuner for asylmottak har ansvar for å organisere opplæringen.

5.1. Tilskuddets formål

Formålet med tilskuddet er at asylsøkere skal tilegne seg basisferdigheter i norsk slik at de kan kommunisere på enkelt norsk i mottaket og i lokalmiljøet. Norskopplæringen vil bidra til at oppholdet i mottak vil få et positivt innhold og vil også støtte opp om integreringen av dem som får oppholdstillatelse i Norge. Det er ikke noe i veien for at asylsøkere som tilegner seg gode ferdigheter i norsk, kan gå opp til avsluttende prøve (Norskprøve 2 og 3).

5.2 Målgruppe

Målgruppen er asylsøkere over 16 år og som bor i ordinære mottak. Asylsøkere 16-18 år får norskopplæring etter overgangsordningen, også de som de omfattes av Dublin-prosedyren Etter at overgangsordningen opphører 1. september 2010, vil asylsøkere mellom 16 til 18 år inngå i den ordinære ordningen med norskopplæring for asylsøkere.

Følgende grupper er ikke omfattet av ordningen:

- Asylsøkere som er omfattet av 48-timers-prosedyren
- Asylsøkere over 18 år som er omfattet av Dublin-prosedyren
- Asylsøkere i transittmottak
- Asylsøkere som har fått avslag fra Utlendingsnemnda
- Asylsøkere som har fått avslag fra Utlendingsdirektoratet og som har fått nektet utsatt iverksetting, det vil si at de ikke har fått lov til å utsette utreisen fra landet.

Asylsøkere som holdes tilbake i transittmottak av helsemessige grunner (utredning eller behandling) er likevel omfattet. For tiden gjelder det Løren transittmottak i Oslo. De som er i målgruppen og som har fått alternativ mottaksplassering, det vil si at de er tildelt bosted utenfor et asylmottak, omfattes også av ordningen

Personer som har fått oppholds- eller arbeidstillatelse vil være omfattet av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven, og trer ut av målgruppen for norskopplæring for asylsøkere fra det tidspunkt de får oppholds- eller arbeidstillatelse.

5.3 Opplæringens omfang, status og innhold

Asylsøkere kan få inntil 250 timer opplæring i norsk. Asylsøkere har ingen lovfestet rett og plikt til opplæring i norsk. Kommunene er ikke forpliktet til å utarbeide individuell plan for norskopplæring for asylsøkere. Kommunene er heller ikke forpliktet til å tilby asylsøkere opplæring i 50 timer samfunnskunnskap på et språk den enkelte deltaker forstår. Kommunen må sørge for at alle i målgruppen får tilbud om opplæring.

Opplæringen må organiseres slik at asylsøkerne får et godt læringsutbytte, og det innebærer at en må ta hensyn til deltakernes medbrakte kompetanse og tidligere utdanning når en skal organisere og tilrettelegge opplæringen. Opplæringen skal følge Læreplanen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. De asylsøkere som får oppholds- eller arbeidstillatelse skal fortsette opplæringen i henhold til bestemmelser i introduksjonsloven og læreplanen. Å legge læreplanen til grunn for opplæringen bidrar til at det blir kontinuitet i opplæringen for dem som får oppholds- eller arbeidstillatelse og går over til norskopplæring etter introduksjonsloven, jfr. pkt. 6.5.

5.4 Tildelingsregler

Det vil bli utbetalt tilskudd til kommunene per asylsøker i målgruppen. Tilskuddet for 2010 er fastsatt til kr 16 700 per person. Tilskuddet utbetales det året asylsøkeren trer inn i målgruppen for ordningen. Tilskuddet tilfaller kommunen uavhengig av varigheten på perioden asylsøkeren er i målgruppen. Dersom kommunene gjennomfører opplæring til lavere kostnad enn mottatt tilskudd, beholdes tilskuddet uavkortet.

Hvis en asylsøker flytter til et mottak i en ny kommune før vedkommende har fullført 250 timer norskopplæring, og fremdeles er i målgruppen for opplæringen, kan kommunen som asylsøkeren flytter til, kreve at den kommunen asylsøkeren flytter fra, utbetaler den andelen av tilskuddet som tilsvarer gjenstående opplæring.

Fram til 1. september 2010 gis ikke tilskuddet for asylsøkere i alderen 16 til 18 år, da disse omfattes av tilskuddsordningen for overgangsordningen, se pkt 3. Etter 1. september 2010 vil asylsøkere 16-18 år komme inn under ordningen for norskopplæring for asylsøkere i mottak. De vil da kunne få 250 timer undervisning og utløse tilskudd selv om de har fått opplæring etter overgangsordningen tidligere.

Asylsøkere kan gå opp gratis til Norskprøve 2 eller 3 en gang. For personer som har bestått norskprøve mens de var asylsøkere og som senere får oppholds- eller arbeidstillatelse, kan den kommunen som sto for opplæringen kreve resultattilskuddet etterskuddsvis. Dersom flere

kommuner har stått for undervisningen, går tilskuddet til den kommunen som har hatt ansvar for flest undervisningstimer.

5.5 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til introduksjonsloven for asylsøkere som får oppholds- eller arbeidstillatelse

Asylsøkere som får oppholds- eller arbeidstillatelse, vil bli omfattet av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven). Det innebærer at de har rett og plikt til 300 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap i tillegg til den norskopplæringen de fikk som asylsøkere, jf § 17 i introduksjonsloven. Kommunene er videre forpliktet til å gi dem ytterligere opplæring i inntil 2700 timer hvis de har behov for det, jf § 18 i introduksjonsloven.

5.6 Organisering av opplæringen

Det er kommunene som skal organisere opplæringen på en hensiktsmessig måte. Opplæringen skal være gratis for både deltaker og asylmottak. IMDi vil anbefale at norskopplæringen for asylsøkere samorganiseres med norskopplæringen for voksne innvandrere. IMDi forventer at kommunene i samarbeid med asylmottaket tilbyr asylsøkere norskopplæring så snart som mulig etter at de er kommet til kommunen. Norskopplæringen bør organiseres slik at alle asylsøkere som får tilbud om det, får gjennomført 250 timer norskopplæring før det treffes endelig vedtak i asylsaken. Asylmottaket vil gi kommunene nødvendig informasjon for å planlegge og gjennomføre opplæringen. UDIs regionkontorer kan også bistå med informasjon.

5.7 Skyss

Det er asylmottaket som er ansvarlig for å organisere og dekke utgifter til skyss til og fra opplæringen.

5.8 Søknad om tilskudd

Kommunen søker tilskuddet gjennom NIR, se "Veiledning for tilskuddsadministrasjon gjennom NIR". Dersom kommunen mener å ha krav på tilskudd for personer som ikke er registrert i NIR, kan kommunen sende korrigeringskrav til fylkesmannen ved å benytte et eget korrigeringsskjema. Skjemaet fås foreløpig ved henvendelse til Fylkesmannen, men vil etter hvert bli lagt inn på IMDIs hjemmeside, www.imdi.no.

Søknad skal sendes Fylkesmannen etterskuddsvis etter endt kvartal. Søknadsfrister er 15. januar, 15. april, 15. juli og 15. oktober. Søknader som Fylkesmannen mottar etter 15. oktober, kan en ikke regne med utbetales før året etter.

5.9 Utbetaling av tilskudd

Fylkesmannen godkjenner kommunens søknad i NIR, se "Veiledning for tilskuddsadministrasjon gjennom NIR". Søknad om tilskudd må godkjennes innen 1 måned etter søknadsfristens utløp.

Tilskudd for asylsøkere utbetales i sin helhet, uavhengig av når på året den enkelte faller inn i målgruppen.

Kommunene skal motta et tilskuddsbrev fra Fylkesmannen tilknyttet hver utbetaling av tilskudd. Tilskuddsbrevet skal inkludere en liste fra NIR der det

fremkommer hvilke personer Fylkesmannen har innvilget og utbetalt tilskudd for. Det skal også fremkomme dersom det er avvik mellom kommunens søknad om tilskudd og det tilskudd som blir utbetalt fra Fylkesmannen.

5.10 Rapportering

Gjennomført norskopplæring for asylsøkere (i forhold til plassering på spor og eventuelt beståtte prøver) skal rapporteres i NIR. NIR vil også gi informasjon om asylsøkere som er i målgruppen for ordningen.

6. Generelt om forvaltning av tilskuddene

Foreldelsesfrist

Den alminnelige foreldelsesfrist er tre år regnet fra den dag da fordringshaveren tidligst har rett til å kreve å få oppfyllelse, eller ift. utbetaling av tilskudd, fra det tidspunkt kommunen tidligst har rett til å kreve tilskuddet utbetalt, jf foreldelseslovens § 2.

Klageadgang

Tildeling av tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere i mottak kan ikke rubriseres som enkeltvedtak iht. forvaltningsloven. Kommunene har ikke klageadgang etter forvaltningsloven på Integrerings- og mangfoldsdirektoratets tildeling av tilskudd.

Kontaktperson i IMDi

Kontaktperson i IMDi er Jan Løvfall, tlf. 41 56 45 59, e-post jal@imdi.no

Med hilsen
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Osmund Kaldheim
direktør

Bjørn Holden
leder
Analyse og
tilskudd